

The Study of Physical Education Importance in terms of Nature, Reason, and Implementation in Elementary Schools from Student-teachers' Viewpoints of Farhangian University
(A Phenomenological Research)

Mojtabi Pourkrimi Havashki

1. Corresponding Author: Assistant Professor of Educational Sciences, Farhangian University, PO. Box 14665-889, Tehran, Iran, E-mail: poorkarimim@yahoo. Com

ARTICLE INFORMATION

Received: 15 June 2023

Accepted: 27 August 2023

Keywords:

elementary schools,
implementation physical
education, nature, reason, student
teachers'

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the nature, reason and howness of physical education in elementary schools from the student teachers' perspectives. In order to achieve the above goal, descriptive phenomenology method was used. The field of research included male and female students (1000 people) who were in their last semesters in Farhangian University of Kerman in 1402. Research participants were selected via the purposeful sampling method and using the common rule of "theoretical saturation" in qualitative methods. The volume of research participants included 21 members of the research field. The method of data collection is semi-structured interview. Clayey's multi-stage model was used to analyze the data. In order to check the validity of the data obtained from the interviews, two criteria of validity and verifiability were used. The results were summarized in two main themes and twelve sub-themes. According to the results of this research, physical education means a scientific discipline with ontological interdisciplinary relationships. Whyness includes interdisciplinary sub-themes and howness includes core sub-themes.

دو فصلنامه پژوهش در آموزش ابتدایی

سال پنجم، شماره ۹، بهار و تابستان ۱۴۰۲. صفحات: ۳۲-۱۷

چیستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی در مدارس ابتدایی از منظر دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان
(پژوهشی پدیدارشناسانه)

مجتبی پور کریمی هاوشکی

استادیار گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۸-۵۶۴۴۱، تهران، ایران.

Email: mojtabapourkrimi@cfu.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی چیستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی در مدارس ابتدایی از منظر دانشجو معلمان بود. به منظور تحقق هدف فوق از روش پدیدارشناسی توصیفی استفاده گردید. میدان پژوهش شامل دانشجو یان دختر و پسر (۱۰۰۰ نفر)، ترم های آخر دانشگاه فرهنگیان کرمان در سال ۱۴۰۲ بودند. مشارکت کنندگان پژوهش با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و با استفاده از قاعده رایج "اشباع نظری" در روش های کیفی انتخاب شدند. حجم مشارکت کنندگان پژوهش، شامل ۲۱ نفر از اعضای میدان پژوهش بوده است. شیوه گردآوری اطلاعات استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از الگوی چندمرحله ای کلایزی استفاده شد. جهت بررسی روایی داده های حاصل از مصاحبه ها نیز از دو معیار اعتبار پذیری و تأیید پذیری استفاده شد. نتایج در دو مضمون اصلی و دوازده مضمون فرعی خلاصه شده اند. بر اساس نتایج این پژوهش تربیت بدنی یعنی رشته ای علمی با روابط میان رشته ای هستی شناختی. چرایی شامل مضامین فرعی میان رشته ای و چگونگی شامل مضامین فرعی رشته محوری هستند.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۵ خرداد ۱۴۰۲

پذیرش: ۵ شهریور ۱۴۰۲

واژگان کلیدی:

پدیدارشناسی؛ چیستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی؛ دانشجو معلمان؛ مدارس ابتدایی

مقدمه

انسان موجودی چند ساحتی است. خصیصه‌ای که لزوم توجه همه‌جانبه به او را فراهم نموده است. ساحت‌هایی که هر کدام دارای ظرفیت خاص خود بوده و لذا باید به‌تمامی اقتضائات هر ساحت پرداخت. از این جهت است که تربیت امری ضروری می‌شود. به‌عنوان مثال تربیت اخلاقی، تربیت سیاسی، تربیت اجتماعی، تربیت عقلی، تربیت هنری و تربیت بدنی. در این میان پنج مورد نخست معطوف به بعد غیر بدنی بوده و مورد آخر معطوف به بدن است. اما در این زمینه این سؤالات مطرح هستند که بدن و پرداختن به آن در ذیل تربیت بدنی چه ماهیتی خواهد داشت و آیا ضرورتی برای چنین تربیتی خواهد بود و در صورت چنین ضرورتی استلزامات چنین تربیتی چه خواهد بود. لذا پیش از هر اقدام در زمینه پرداختن به تربیت بدنی، ارائه تبیینی از آن که مبتنی بر چستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی باشد امری ضروری خواهد بود. تربیت بدنی همواره خود را میان رویکردهای رقیب یافته است. به‌عنوان مثال تربیت بدنی به‌عنوان رویکردی حرکت محور یا به‌عنوان ورزش^۱ و رشته‌ای تخصصی (Scott, 2019)؛ استفاده از تربیت بدنی به‌منظور رشد ظرفیت‌های سازگاری و عملکردی بدن یا غفلت از امور ذهنی، عاطفی - روانی. (دوگانه بدن - ذهن) (Nurgaliyeva and etal, 2022). باین‌وجود آموزش تربیت بدنی در مدارس به‌منظور رشد همه‌جانبه فرد و جامعه باید خود را حد وسط این رویکردها نشان دهد (Borgena, and etal, 2020). یعنی تربیت بدنی^۲ در برنامه درسی مدارس از یک سو باید نماینده رشته‌ای علمی باشد که با برنامه‌های طراحی شده، متوالی، استاندارد محور در تمامی سطوح تحصیلی هدفش آماده نمودن دانش‌آموزان به‌گونه‌ای تخصصی در این رشته است به‌عنوان مثال ورزش‌ها و مهارت‌های حرکتی. از سویی دیگر آماده نمودن در دانش و رفتارهایی برای زندگی فعال، تناسب‌اندام^۳، اخلاق ورزشی^۴، خودکارآمدی^۵، هوش هیجانی^۶ (Dauenhauer and etal, 2019)، بهبود بخش و مکمل سایر دروس (Khosravizadeh. Saneh. Haghddadi, 2012). به‌عنوان مثال تربیت بدنی و ریاضی؛ بنابراین تربیت بدنی به‌عنوان علمی میان‌رشته‌ای مدنظر است.

میان‌رشته‌ای را می‌توان از دو منظر مورد توجه قرار داد. میان‌رشته‌ای معرفت‌شناختی و میان‌رشته‌ای هستی‌شناختی (Bhaskar, 2010). رویکرد معرفت‌شناختی توجه به این دارد که حل مسئله زمینه تعامل و بهره‌گیری از علوم مختلف را فراهم می‌نماید. این خصیصه التقاط یا به‌گزینی^۷ نیز نام دارد. آنچه در رویکرد معرفت‌شناختی حائز اهمیت است، دستیابی به زمینه‌ای مشترک است. یعنی بتوان موضوعات را در حوزه‌های دیگر بسط داده و زمینه بهره‌مندی از دست آوردهای هم دیگر را فراهم نمود (Arvidson, 2014).

در این تبیین تربیت بدنی موضوعی اجتماعی است که ریشه در احتیاج جامعه به بهبود رشته‌ای در رابطه با سلامتی و بهداشت منطبق با موازین فرهنگی است (Borgena, and etal, 2020). رویکرد معرفت‌شناختی دارای ویژگی‌هایی است از جمله اینکه: ۱- تربیت بدنی رشته‌ای است که به‌منظور تأمین سلامتی و بهداشت باید به آن بهاداده شود. به‌عنوان مثال اختصاص ۱۲۰ دقیقه در هفته به تربیت بدنی، Sick (2022) و یا سازمان سلامت جهانی معتقد است بچه‌ها روزانه ۶۰ دقیقه باید فعالیت داشته باشند. ۲- تربیت بدنی نباید به‌عنوان موضوعی

1 sporting- and movement-based approaches

2 physical education

3 physical fitness

4 sportsmanship

5 self-efficacy

6 emotional intelligence

7 eclectic

مستقل از زندگی لحاظ شود. نباید تربیت بدنی و فعالیت های بدنی در تضاد باهم مورد توجه قرار گیرند. یعنی تربیت بدنی به عنوان دانش تخصصی و فعالیت بدنی به عنوان دانشی عمومی، غیررسمی و غیرتخصصی^۳- تربیت بدنی شامل فعالیت هایی است که باید منطبق با فرهنگ و دارای کارکردهایی در تمامی ساحات زندگی باشد. هرچند سلامتی موضوع اصلی تربیت بدنی هست؛ لذا تأثیر نظریات و گفتمان ها بر شکل گیری و هدایت تعریف و کاربرد تربیت بدنی و فعالیت بدنی در مدارس به رسمیت شناخته می شود. بر این اساس تأکید بر فعالیت بدنی می تواند نقش سیاست های ملی - منطقه ای - ارزشی را در برنامه تربیت بدنی فراهم نماید (Borgena, and etal, 2020).

رویکرد میان رشته ای از منظر هستی شناختی معتقد به لایه مندی هستی و ضرورت تعامل لایه های متعدد در شکل گیری رخدادهای است (Bhaskar, 2010). باسکار به عنوان یکی از متفکرین واقع گرایی انتقادی هستی را شامل هفت سطح می داند. سطوح به ترتیب شامل ۱- فیزیک ۲- شیمی ۳- بیولوژی ۴- فیزیولوژی ۵- روان شناسی ۶- اجتماعی ۷- هنجارین (Bhaskar & Danermark, 2006). او در تبیین سطوح و رابطه شان از سه مفهوم زیربنا^۱، روبنا^۲ و ظهور یافتگی^۳ استفاده می نماید. رابطه زیربنایی اشاره دارد به وابسته بودن سطوح بالاتر به سطوح پایین تر (Oyinlade et al, 2022). ساختارها و سازوکارها در سطوح پایین در تعامل باهم ساختارها و سازوکارهای سطوح بالاتر را ایجاد می نمایند. یعنی تا فیزیولوژی نباشد روان شناسی نخواهد بود. رابطه روبنایی اشاره دارد به جهت دهی سطوح زیرین بر اساس اقتضانات سطوح بالاتر (Tedman, 2010). به عنوان مثال فرد و افکارش است که مشخص می نماید که بدن از چه چیزهایی تغذیه نماید و در چه مسیری عمل نماید. ظهور یافتگی اشاره دارد به خصایص منحصر به فرد هر سطح. یعنی درست است که فرد و تفکر حاصل تعامل ساختارهای فیزیولوژیکی، بیولوژیکی، شیمیایی و فیزیکی است؛ اما در بررسی عملکرد تفکر نباید به گونه ای فرو کاهشی عمل نمود. یعنی برگرداندن عمل ذهن به عصب ها، بلکه خصایص خاص ذهن و توانایی ها و ضعف ها باید مورد توجه قرار گیرد (Bhaskar, 2010).

مسئله اصلی این پژوهش که بهره گیری از تبیین میان رشته ای هستی شناختی به دنبال آن هستیم این است که تربیت بدنی به عنوان یک ضرورت مدنظر پژوهش گران، دست اندر کاران و ذینفعان قرار گیرد. تربیت بدنی به عنوان لایه ای منحصر به فرد مورد توجه قرار گیرد. در واقع اگر نتوانیم در تصمیمات و برنامه ریزی هایمان جایگاه هستی شناختی تربیت بدنی را لحاظ نماییم به ناچار به سمت بی مهری به این حوزه خواهیم رفت. اما بر اساس تبیین هستی شناختی، ارائه تبیینی مناسب از تربیت بدنی در مدارس مبتنی بر توجه به سه رابطه زیربنایی، روبنایی و ظهور یافتگی آن است. رابطه زیربنایی و روبنایی بررسی میان رشته ای هستی شناختی و ظهور یافتگی توجه به بررسی رشته ای را در آموزش و استفاده از تربیت بدنی اقتضای می نمایند. در تبیین میان رشته ای هستی شناختی کمال ابعاد عقلی، اخلاقی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی در گروه مواجهه درست با بدن خواهد بود (Akbari; Goharrostami; Benar, 2022). با توجه به تبیین فوق می توان این گونه استنتاج نمود که سرفصل و تدریس تربیت بدنی به گونه ای فراهم شود که ساختار فیزیولوژی بدن دانش آموز برای یادگیری آماده شده و شیوه صحیح نشستن، تغذیه مناسب، آمادگی جسمانی، شیوه های تمرکز حواس (اقتضانات سطح روان شناسی) آموزش داده شود.

ورزش هایی با ماهیت آموزش کار تیمی (اقتضانات سطح اجتماعی)، پرورش خصایصی همچون روحیه پهلوانی، شکر (هنجارین) را در اهداف درس تربیت بدنی مشخص نمود. خصایصی که هم تربیت بدنی قادر به فراهم نمودن زمینه و ایجاد آن ها است (رابطه زیربنایی) و هم سطوح روان شناختی، اجتماعی و هنجارین تحقق چنین خصایصی را می طلبند (رابطه روبنایی).

¹ substructure

² Superstructure

³ emergence

رشته محوری نیز فیزیولوژی را به عنوان یک لایه و سطحی منحصر به فرد از هستی قلمداد می نماید؛ لذا اهمیت پرداختن به فیزیولوژی و به تبع آن، رشته ها و دروسی که تحقق بخش این سطح هستند امری اجتناب ناپذیر است. در زمینه جایگاه تربیت بدنی در مدارس می توان به برخی از پژوهش های داخلی و خارجی اشاره نمود. پژوهش های داخلی نظیر؛ تأثیر مثبت تربیت بدنی بر انگیزش و فعالیت دانش آموزان. در واقع توجه به خودمختاری در درس تربیت بدنی منجر به ایجاد انگیزه و خودمختاری در فعالیت های بدنی بیرون از کلاس تربیت بدنی خواهد شد (Ghorbani & etal, 2020) ضرورت استخدام معلمین متخصص و دادن انگیزه به آنها (Akbari; Goharrostami; Benar, 2022). توجه به فرایند مدیریت استعداد معلمان تربیت بدنی (در این زمینه پنج گام شامل استراتژی سازمان، شناسایی و ارزیابی، استخدام و به کارگیری، توسعه و بهسازی و نیز حفظ و نگهداری استعدادهای می توانند مفید باشند) (Andam, Bahrololoum Aghaei, 2020)، مدارک مربیگری، درجات مدارک مربیگری، کلاس های مربیگری، کلاس های ضمن خدمت، حضور دانش آموزان در تیم های ورزشی، شرکت در مسابقات ورزشی، بودجه، کانون های ورزشی، امکانات، محیط از دیگر عوامل مؤثر هستند (Mohamdbegy & etal, 2020) در کنار توجه به معلم و دانش آموز به عنوان عامل سازمانی، عوامل فردی مانند خانواده ها و زمینه ای مانند فرهنگ نیز باید مورد توجه قرار گیرند (ghanbari & etal, 2018) در آموزش نیز توجه به استفاده از نرم افزارهای آموزشی و آموزش دیجیتال برای بهبود یادگیری تربیت بدنی در کنار فعالیت های بدنی (Svendsen; Svendsen, 2021)، توجه به امکانات مدرسه و همچنین مشکلات رفتاری دانش آموزان (Ramzani, Hamtinejad, Maleki, 2003). ارزشیابی، شیوه تدریس، تخصص معلمان ورزش، برنامه آموزشی، امکانات، محتوای آموزشی، نگرش، تجربه معلمان ورزش، بودجه و اهداف آموزشی اقدامات مفیدی هستند که باید به آنها توجه داشت (Taslimi, Babooee, 2018) (Nestern Borujeni, Nestern Borujeni, Henry, 2016). پژوهش های خارجی توجه به تأثیر تربیت بدنی در فعالیت، سلامتی و تناسب اندام به عنوان مثال کاهش چاقی (Pausé, 2019). تربیت بدنی خصوصاً انجام برخی از ورزش ها و برنامه های حرکتی برای ایجاد تعادل و بهبود مهارت های حرکتی در کودکان ناتوان از دیگر تأثیرات تربیت بدنی لحاظ شده است (Ying, 2020). همچنین نتایج پژوهش ها در برخی کشورها مانند آمریکا نشان دهنده آن است که از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۶ هر چند شیوه ها و استانداردهای ارزیابی تربیت بدنی بهبود یافته اما هنوز زمان مناسبی برای آن در برنامه درسی گنجانده نشده و همچنین تربیت بدنی در سلامتی فرد مدنظر نیست (Brian and etal, 2019). پژوهش های دیگر نیز اذعان نموده اند که تربیت بدنی همچنان دارای وضعیت حاشیه ای و فرعی در مدارس است (Gaudreault, and etal, 2021) بر اساس اهمیت و درعین حال جایگاه حاشیه ای و ناچیز تربیت بدنی در مدارس، غالب پژوهش ها در صدد ارائه راهکارهایی به منظور تقویت این درس برآمده اند. به عنوان مثال تأکید بر نقش معلمان و مهارت آموزی و ایجاد انگیزه به آنها و همچنین چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان (Shirotriya, Beighle, 2022) آشنایی معلمان با بدن و اهمیت دادن به بدن از جانب معلمان (Sum, and etal, 2021). ضرورت و اهمیت انجام این پژوهش از این جهت است که با بهره گیری از تجربه زیسته دانشجو معلمان در رابطه با تربیت بدنی در مدارس ابتدایی به تبیین آن پرداخته و ماهیت، ضرورت و استلزامات آن را کشف نموده و الگوی آموزشی مطلوب آن را ترسیم نماید. این تبیین و ارائه الگوی برآمده از آن از این جهت مفید خواهد بود که نشان دهد تربیت بدنی می تواند فارغ از دو گرایی ها رسالت و اقتضانات خود را تحقق بخشد. تربیت بدنی حوزه ای است که به طور صریح و یا ضمنی در دام دو گرایی ها افتاده است.

دو گزایی تربیت بدنی به مثابه رشته‌ای تخصصی با تعاملات بین رشته‌ای یا تربیت بدنی به مثابه درسی فوق برنامه. هر چند نتایج نشان دهنده غلبه رویکرد دوم است. به عنوان مثال اختصاص ساعات کم در برنامه درسی به تربیت بدنی و عدم به کارگیری معلمان متخصص در این رشته، همگی گواهی بر این ادعا هستند (Brian and etal, 2019). لذا نتایج این پژوهش می‌تواند هم نقشه راهی باشد برای معلمان که بخواهند رشته محوری و میان رشته‌گی را تحقق بخشند و هم توجیه کننده ضرورت کنار گذاشتن نگاه فوق برنامه به تربیت بدنی است.

هدف این پژوهش بررسی این است که دانشجو معلمان، درس تربیت بدنی را چگونه ادراک نموده‌اند. آیا دانشجو معلمان رشته ابتدایی با چنین تفکری آشنایی دارند. یعنی آیا عملکرد آموزشی و اجرایی دانشگاه فرهنگیان به عنوان مرکزی که نقش آماده نمودن معلمان آینده را دارد توانسته است رابطه زیربنا، روبنا و ظهور یافته تربیت بدنی را در دانشجو معلمان ابتدایی به عنوان معلمان ورزش آینده ایجاد نماید. آیا ضرورت هستی شناختی تربیت بدنی جایگزین رویکرد گلچین گرا شده است. یعنی آیا دانشجویان معتقدند که تربیت بدنی درسی ضروری بوده و هم‌تای سایر دروس است و نبود آن مساوی خواهد بود بابتی توجهی به یکی از ابعاد وجودی انسان.

براین اساس پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به سه سؤال خواهد بود:

دانشجو معلمان چه ادراکی از چیستی تربیت بدنی در مدارس دارند؟

دانشجو معلمان چه ادراکی از چرایی تربیت بدنی در مدارس دارند؟

دانشجو معلمان چه ادراکی از چگونگی تربیت بدنی در مدارس دارند؟

الگوی مطلوب آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان چگونه است؟

آیا الگوی مطلوب چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان از اعتبار لازم برخوردار است؟

روش‌شناسی پژوهش

باتوجه به این که هدف پژوهش حاضر بررسی چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان بود، جهت دستیابی به اهداف پژوهش از روش کیفی پدیدارشناسی توصیفی استفاده شد. هدف پژوهش پدیدارشناسی توصیفی، توجه به ادراک افراد از یک موضوع است. محقق با استفاده از روش پدیدارشناسی دیدگاه‌های دانشجو معلمان را در رابطه با چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس مورد بررسی قرار داد. میدان پژوهش شامل دانشجویان دختر و پسر (۱۰۰۰ نفر) دانشگاه فرهنگیان کرمان در سال ۱۴۰۰ بود. برای انتخاب نمونه آماری پژوهش از روش نمونه‌گیری نظری هدفمند استفاده شد. در مورد تعداد نمونه آماری پژوهش فرایند گزینش نمونه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه داشت. یعنی انجام مصاحبه‌ها تا زمانی که به نتایج جدیدی دست نیابیم و داده‌ها تکراری باشد. رسیدن به اشباع نظری در پژوهش حاضر در مصاحبه ۲۱ نفر بود. برای گردآوری اطلاعات از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. در ابتدای مصاحبه توضیحات کلی در مورد تحقیق و هدف‌های آن به مصاحبه‌شونده ارائه و سپس از مصاحبه‌شوندگان خواسته شد تا به سؤال چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس ابتدایی پاسخ گویند. مدت زمان هر مصاحبه بین ۳۰ تا ۴۵ دقیقه بود. در رابطه با جمع‌آوری داده‌های مصاحبه هم از روش یادداشت برداری و هم ضبط مصاحبه استفاده شد.

برای تحلیل اطلاعات از یکی از روش‌های رایج در پدیدارشناسی یعنی روش کلایزی استفاده شده است (Saeed, Mehdizadeh)

(Aghdam, 2015). بر اساس این روش که هفت مرحله دارد، ابتدا با خواندن دقیق و مکرر مصاحبه‌ها و توصیف شرکت کنندگان سعی شد

که با آنها هم احساس شده و در مرحله دوم جملات و واژه‌های مهم از متن مصاحبه‌ها استخراج شدند. سپس این معانی استخراج شده، مفهوم‌سازی و کدبندی شدند. در مرحله بعدی، پس از بازخوانی مکرر کدها، مفاهیم فرموله شده و در درون دسته‌ها و خوشه‌های موضوعی قرار گرفته و تم‌های اصلی به دست آمد و در آخر با ترکیب کردن کلیه عقاید استخراج شده به درون یک توصیف جامع و کامل از همه جزئیات پدیده مورد نظر، تم‌های به دست آمده در ۲ مفهوم اصلی و محوری قرار داده شدند. جهت بررسی روایی یافته‌های پژوهش از شیوه اعتبار یابی مخاطب و روش استنتاجی با بهره‌گیری از تجارب پژوهشگران پیشین و در محتوای الگو از روش اسنادی و تحلیل محتوای کیفی استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

در جدول شماره ۱ به طور خلاصه اطلاعات افراد نمونه پژوهش که با آنها مصاحبه شده به تصویر کشیده شده است. پس از آن، مقولات حاصل از تجزیه و تحلیل به طور جداگانه مطابق جداول مربوطه آمده‌اند.

جدول ۱. اطلاعات کلی مصاحبه‌شوندگان

ردیف	جنسیت	مقطع تحصیلی	سنوآت تحصیلی
نوع	زن	کارشناسی ارشد	بیشتر از ۵ نیمسال
فراوانی	۱۰	۵	۳
	مرد	کمتر از ۳ نیمسال	۴ و ۵ نیمسال
	۱۱	۴	۱۴
		کارشناسی	
		۱۶	

از مجموع یافته‌های این پژوهش، دو مضمون اصلی^۱ و دوازده مضمون فرعی^۲ استخراج شده است که بیانگر مؤلفه‌های مرتبط با چیستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی در مدارس از دیدگاه دانشجو معلمان در دانشگاه فرهنگیان هستند. مضامین فرعی مفاهیم یا عباراتی هستند که وجه مشترک مصادیق مشابه محسوب می‌شوند. یعنی مصادیق مشابه و هم‌خانواده در کنار هم قرار گرفته و یک مفهوم یا عبارت کلی تر را شکل می‌دهند. مضامین اصلی در سطحی کلی تر وجه مشترک مضامین فرعی هستند. یعنی مضامین فرعی مشترک در کنار هم قرار گرفته و یک مضمون اصلی را شکل می‌دهند که در جدول ۲ به آنها پرداخته شده است.

جدول شماره ۲: مصادیق، مضامین فرعی و مضامین اصلی

ردیف	مصادیق	مضمون فرعی	مضمون اصلی
۱	تحرك بدن، تعادل بدن، تقویت عضلات، پرورش حواس، تخلیه انرژی، آمادگی جسمانی	نقش و تأثیر بر بدن	
۲	آرامش‌بخش، ایجاد رقابت و تحمل شکست، رشد ذهن، کنترل بدن	نقش و تأثیر بر فرد (ذهن و شخصیت)	میان‌رشته‌ای بودن تربیت بدنی
۳	هماهنگی ذهن و بدن، تعامل و تعادل ذهن و بدن	تعامل ذهن و بدن	
۴	آموزش سایر دروس	نقش و تأثیر آموزشی	
۵	اجتماعی بارآوردن، کار تیمی	نقش و تأثیر اجتماعی	
۶	اخلاقی بارآوردن، تلفیق با فرهنگ	نقش و تأثیر هنجاری	

¹ Main themes

² Sub- themes

۷	تمایز تربیت بدنی از ورزش، استقلال تربیت بدنی، توجه به تمامی شأن وجودی تربیت بدنی نیازهای رشته تربیت بدنی،
۸	بها دادن به تربیت بدنی هم شأن سایر دروس، هدایت ورزشی
۹	توجه به تمامی ورزش ها، تخصصی دیدن تربیت بدنی حرفه گرایی
۱۰	مبتنی بر علاقه، جذابیت، عینی، ایجاد انگیزه در دانش آموزان، زمان ارائه مناسب، تدریس علمی، توجه به سن، توجه به سلیقه افراد،
۱۲	علمی، آموزش قاعده مند، استعدادیابی دقیق از توانایی دانش آموزان، محتوای مشخص،
۱۳	جدیت مربی، خلاقیت مربی، تجربه و مهارت مربی، تخصص مربی مربیان بهره ور و حرفه ای

رشته محوری

در ادامه به تبیین جدول فوق خواهیم پرداخت:

سؤال اول پژوهش: دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان چه ادراکی از چیستی، چرایی و چگونگی تربیت بدنی در مدارس دارند؟

الف - ماهیت میان رشته ای تربیت بدنی

چرایی تربیت بدنی در مدارس ابتدایی

۱- نقش و تأثیر تربیت بدنی بر بدن

تربیت بدنی یعنی ایجاد تحرک فیزیکی در دانش آموز به منظور تربیت بدن کودک که دارای اهمیتی ویژه در دبستان است. این رشته در مدارس باعث ایجاد نشاط و بالابردن اعتماد به نفس دانش آموزان می شود. چگونگی این امر به این صورت است که ۱- در هفته چند ساعت از وقت کلاس را به تربیت بدنی اختصاص داده و به دانش آموزان مهارت های اولیه تربیت بدنی و گرم کردن قبل از بازی را آموزش بدهیم. ۲- تربیت بدنی باید باعث شناسایی و پرورش استعداد های ورزشی هر کدام از دانش آموزان شود. ۳- باید به سمت مسابقه و رقابت میان کلاس ها رفت (۱۹۱). تربیت بدنی باعث کسب مهارت و آمادگی جسمانی در دانش آموزان می شود. در دوران اول ابتدایی باید به مهارت های پایه مثل راه رفتن، دویدن و پرتاب کردن توجه شود و در دوره دوم باید به آمادگی جسمانی آنها توجه شود. در کل تربیت بدنی باید مهارت محور باشد و از فعالیت های ساده به پیچیده و جذاب باشد. (۲۱)

۲- نقش و تأثیر تربیت بدنی بر فرد (ذهن و رشد شخصیت)

تربیت بدنی در مدارس باعث ایجاد هماهنگی، نظم پذیری، همکاری، جمع پذیری، دوری از فرد گرایی و نشاط می شود؛ لذا باید جذاب بوده و میل درونی کودک را جذب نماید. تربیت بدنی باید به گونه ای اجرا شود که از کنترل اعصاب شروع سپس به سمت تقویت سطوح شنیداری، تقویت هوش ختم شود. این اقدامات به واسطه بازی میسر خواهد بود (۱۷). آموزش تربیت بدنی دارای چالش هایی است، از جمله اینکه معلمان ابتدایی چندان تخصصی در آن ندارند. طبق تجربه خودم آموزش تربیت بدنی بیش از هر درس دیگری دانش آموزان را اجتماعی بار می آورد و چرایی اهمیت آن در همین امر خلاصه می شود. دانش آموز با تخلیه احساسات خود به صورت ورزش روابط بین فردی و ابراز احساسات را می آموزد و دوست و دشمن را در محیط کلاس تجربه خواهد نمود (۱۵).

۳- نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر تعامل و تعادل ذهن و بدن

تربیت‌بدنی (ورزش) در ابتدایی بسیار مهم است و فقط این نیست که یک توپ به دانش‌آموزان بدهیم تا خودشان ورزش کنند و ما یک گوشه بنشینیم. در زنگ ورزش می‌توان بازی‌هایی برای تقویت اعصاب و عضله و هماهنگی فکر، دست و چشم را انجام داد یا حرکت ساده پرتاب توپ به درون سبد بازی لی‌لی برای تمرکز حواس و هماهنگی پا و چشم و تقویت تعادل و بسیاری دیگر از این بازی‌ها هستند که به ما کمک می‌کند تا مشکلات دانش‌آموزان را با استفاده از ورزش و بازی مرتفع نماییم (۱۰).

۴- نقش و تأثیر آموزشی تربیت‌بدنی

تربیت‌بدنی در مدارس به‌مثابه پل و راه ارتباطی سایر دروس با ذهن دانش‌آموز است. تربیت‌بدنی در واقع یک جریان کمکی برای فعالیت مغز دانش‌آموزان است که اگر آن را به سمت حوزه شناختی و نه تنها یک فعالیت ساده ببریم می‌توانیم از فواید سرشار آن در جریان آموزش و شکوفایی افکار کمک بگیریم. پس انجام فعالیت‌های بدنی خاص و سودمند و علمی می‌تواند به قوی‌تر شدن هر چه بهتر این پل کمک کند. (۱۲). تربیت‌بدنی در کل به معنای تربیت و پرورش روح و جسم دانش‌آموزان و تشویق آنها به سمت ورزش است و ما باید در مدارس به آن توجه ویژه‌ای داشته باشیم و باید معلم تخصصی برای تربیت‌بدنی در نظر بگیریم و باید در مدارس تمام امکانات لازم برای اجرای درس تربیت‌بدنی را داشته باشیم. تربیت‌بدنی باید به‌سلامت دانش‌آموزان توجه داشته باشد و باید در اول صبح یک حرکت نرمشی و کششی را انجام دهند. این امر باعث سرحال شدن و بهبود یادگیری می‌شود. (۲۰).

۵- نقش و تأثیر اجتماعی تربیت‌بدنی

تربیت‌بدنی یکی از زنگ‌های کاربردی و لازم در ابتدایی است. بچه‌ها در این دوران به ورزش و فعالیت بدنی علاقه دارند و با این فعالیت‌ها تخلیه انرژی می‌شوند. این فعالیت‌ها باعث می‌شود که بچه‌ها با بازی‌های گروهی و اجتماعی آشنا شوند و روحیه رقابت‌طلبی کسب کنند. از طرفی این فعالیت‌ها برای آمادگی جسمانی و سلامت بچه‌ها لازم هستند. در نتیجه هرگز نباید به‌اجبار یا اشتباه این زنگ را جایگزین درس‌هایی مثل ریاضی و فارسی و... کرد. زیرا شوق و اشتیاق دانش‌آموزان کور می‌شود (۱۱). آموزش تربیت‌بدنی یکی از نیازهای اصلی و اساسی دانش‌آموزان در مدارس است؛ زیرا باعث می‌شود که در فعالیت‌های گروهی شرکت کنند و این امر به آنها کمک فراوانی می‌کند. در این‌باره باید معلم تمام تلاش خود را انجام دهد تا بتواند دانش‌آموزان را تشویق به فعالیت‌های بدنی نماید. (۱۴). تربیت‌بدنی در مدارس باعث ایجاد هماهنگی، نظم‌پذیری، همکاری، جمع‌پذیری، دوری از فردگرایی و نشاط می‌شود. تربیت‌بدنی باید جذاب بوده و میل درونی کودک را جذب نماید. تربیت‌بدنی باید به‌گونه‌ای اجرا شود که از کنترل اعصاب شروع سپس به سمت تقویت سطوح شنیداری، تقویت هوش ختم شود. این اقدامات به‌واسطه بازی میسر خواهد بود (۱۷).

۶- نقش و تأثیر هنجارین تربیت‌بدنی

کلاس تربیت‌بدنی مهم‌تر از هر چیزی باید برای دانش‌آموز مفرح و شاد باشد و انرژی دانش‌آموز در این کلاس تخلیه شود. من بازی‌های بومی و محلی را حتماً در کلاس ارائه می‌دهم. به هر نحوی که شده روحیه شکست‌پذیری را در دانش‌آموز تقویت می‌کنم. احساس می‌کنم ما در جامعه جنبه باخت و شکست نداریم. (۹).

آموزش تربیت‌بدنی در مدارس باید به گونه‌ای باشد که دانش‌آموز ابتدایی علاوه بر آمادگی بدن در حد خود اخلاقیات ورزشی و جوانمردی را نیز یاد بگیرد. چگونگی تربیت‌بدنی در هر پایه به سن دانش‌آموزان بستگی دارد و بر اساس آن معلم باید در هر دوره ورزش خاصی را به دانش‌آموزان یاد بدهد برای مثال برای دوره دوم متوسطه رشته‌های دومیدانی مدنظر است. ولی اکثریت معلمان این آموزش‌ها را نادیده می‌گیرند و زنگ ورزش برای آنها زنگ استراحت خودشان است (۱۶).

ب- ماهیت رشته‌ای تربیت‌بدنی:

چگونگی آموزش تربیت‌بدنی در مدارس ابتدایی

۱- شأن وجودی تربیت‌بدنی

در ابتدا باید به مفهوم اصلی تربیت‌بدنی و تفاوت‌های آن با بازی و ورزش پرداخت و در مرحله بعد باید اهداف اصلی را در این زمینه مشخص کرد. این مبحث بسیار مهم است؛ چون فهم درست دانش‌آموز از تربیت‌بدنی و موفقیت او در این زمینه می‌تواند باعث رشد بیشتر او در زمینه‌های دیگر درسی نیز شود. در ارتباط با چگونگی تربیت‌بدنی باید ابتدا یک فرد ماهر به‌عنوان مربی انتخاب کرد فردی که آگاهی و شناخت کافی از موضوع تربیت‌بدنی و اهداف آن داشته باشد و همچنین بتواند این اهداف موردنظر را به مرحله اجرا و نتیجه برساند. نبودن یک برنامه دقیق و منسجم و هدفمند برای درس تربیت‌بدنی می‌تواند باعث آسیب دیدن دانش‌آموز در دیگر ابعاد آموزشی شود. (۵)

۲- شأن معرفت‌شناختی تربیت‌بدنی

درس تربیت‌بدنی یعنی اینکه آمادگی جسمانی دانش‌آموزان و علاقه و استعداد‌های بدنی آنها را بشناسیم و مانند دیگر درس‌ها آنها را تربیت کنیم و از لحاظ جسمی به آنها پردازیم و از آنها حمایت کنیم تا در مسیر علاقه خود رشد کنند و در این درس باتوجه به امکانات مدارس انواع ورزش‌ها آموزش داده شود (۸) در دورانی زندگی می‌کنیم که زندگی‌ها ماشینی شده و تحرک تمام افراد خانواده خصوصاً کودکان و دانش‌آموزان کمتر شده و وجود رایانه‌ها و گوشی‌ها نیز مزید بر این علت است. پس به خاطر این عوامل درس تربیت‌بدنی در مدارس اهمیت بالاتری پیدا می‌کند. به اعتقاد بنده زمان تربیت‌بدنی در مدارس باید حداقل چهار ساعت در هفته باشد. در صورتی که نهایتاً ۲ ساعت در هفته است. درس تربیت‌بدنی باید از همان ابتدا پایه برای کودک بر اساس علاقه خود او به‌صورت ویژه آموزش داده شود و صرف این نباشد که توپ به بچه بدهیم و خودمان هم در دفتر چایی بخوریم. من خودم به‌عنوان معلم هنوز بعد از ۱۴-۱۵ سال درس تربیت‌بدنی گذراندن هنوز یک گرم کردن ساده بلد نیستم. در مدرسه باید برای تمامی رشته‌های ورزش زمینه آموزش و فضای کافی در نظر گرفته شود نه صرفاً فوتبال (۱).

۳- کارایی آموزش تربیت‌بدنی

تربیت‌بدنی از دروس عملی است؛ لذا باید بیشتر به‌صورت میدانی به دانش‌آموزان تدریس شود و چگونگی آن باید طوری باشد که برای دانش‌آموزان جذاب بوده و به‌این ترتیب دانش‌آموزان رغبت و علاقه بیشتری به یادگیری این درس و حضور در کلاس داشته باشند (۲) ورزش و سلامت جسم بسیار مهم در تمام ابعاد زندگی است. عقل سالم در بدن سالم است. ورزش انرژی‌بخش است. اگر انسان حال خوب و احساسی خوب داشته باشد می‌تواند همه آنچه می‌خواهد را فرا گرفته و کسب نماید. ورزش یک کاری است که احساس و حال خوب را در فرد به میزان بالا به وجود می‌آورد. پس علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به ورزش یک اصل بسیار مهم است (۱۸).

۴- اثربخشی تدریس تربیت بدنی

یکی از راه‌های بسیار مؤثر در آموزش تربیت بدنی اول جداسازی دانش‌آموزان یا به معنای دیگر استعدادیابی آنها است. به این صورت با مطالعه کتاب‌ها یا حداقل شرکت در دوره‌های مربی‌سازی می‌توان آزمون‌ها و روش‌هایی را اجرا کرده تا استعداد دانش‌آموزان کشف شوند. دلیل استعدادیابی، اهمیت رشد و پرورش درست هنر و رشته ورزشی ذاتی دانش‌آموزان است. برای مثال می‌توان استعداد آنها را در جهت پرورش و شکوفایی پیش برد تا از هدر رفت سرمایه‌های انسانی جلوگیری شود (۴).

۵- جذب مریدان بهره‌ور و حرفه‌ای

تربیت بدنی در مدارس باید همگانی باشد؛ یعنی اگر ما دانش‌آموزی داشتیم که دچار مشکلات فیزیکی (معلولیت جسمی) بود باید ورزش مختص آن دانش‌آموز را ارائه دهیم که معلولیت آن دانش‌آموز باعث ضعف در روحیه آن نشود (مخصوصاً ابتدایی). معلم تربیت بدنی باید خلاق باشد و فقط به گونه‌ای نباشد که یک نوع ورزش را در مدرسه (فوتبال) ارائه دهد. او می‌تواند چندین بازی خلاق و کاربردی ارائه دهد. مثلاً کلاس اول ابتدایی که تدریس نشانه (ت) را داشته‌اند می‌تواند بازی ارائه دهد که دانش‌آموز حرف (ت) را بفهمد (۳) در دنیای امروز که با فضای مجازی همراه است عدم تحرک در سنین کم بسیار شایع است به طوری که افراد در آینده دچار بیماری‌های جسمانی و روحی می‌شوند. معلم ورزش به عنوان نقطه شروع این کار باید در ساعات تربیت بدنی از تمامی بچه‌ها اعم از کسانی که علاقه داشته یا بی‌علاقه‌اند در امر ورزش استفاده کند. ورزش در سنین پایین در کلاس‌های اول، دوم و سوم باید همراه با بازی‌های سرگرم‌کننده باشد و کمتر از اصول و قانون خاصی پیروی کنند. در کلاس‌های چهارم تا ششم تربیت بدنی کم‌کم همراه با اصول و قاعده و قانون است و کمتر با بازی‌های کودکان سروکار دارد. اهمیت این امر هم به دلیل بیماری‌های جسمی و هم بیماری‌های روانی مانند افسردگی است. این آموزش باید توسط افراد باصلاحیت و آموزش داده‌شده باشد. تا مثلاً از مصدومیت‌های حین ورزش جلوگیری کند. ورزش و فعالیت بدنی تأثیر بسزایی در جسم و سلامت روحی و روانی دارد (۶)

۶- حرفه‌گرایی در تربیت بدنی

نکته اول اینکه باید این گرایش در جامعه، بین مسئولان، برنامه‌ریزان، مدیران و معلمان ایجاد شود که تربیت بدنی مبنای یک زندگی کامل است. لازم است در مدارس ابتدایی این مفهوم آموزش داده شود. دوم آموزش تربیت بدنی باید همراه با آموزش قواعد باشد. هم قواعد کلی و هم جزئی. سوم جایگاه ورزش‌ها و تربیت بدنی باید در زندگی نشان داده شود. به عنوان مثال اینکه راه رفتن را چگونه می‌توان با تربیت بدنی تقویت و بهبود بخشید ۱۳۳.

سؤال دوم پژوهش: الگوی مطلوب آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان چگونه

است؟

باتوجه به مضامین اصلی و فرعی به دست آمده می‌توان الگوی آموزش تربیت بدنی در مدارس را به شرح زیر ترسیم نمود:

سؤال سوم: آیا الگوی مطلوب چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان از اعتبار لازم برخوردار است؟

برای اعتبار یابی الگوی پیشنهادی پژوهش در زمینه «چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان» فعالیت های زیر صورت گرفت:

۱ پس از انجام هر مصاحبه و کدگذاری داده های حاصل از آن، مضامین استخراج شده در جدولی ذیل الگوی چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان قرار گرفته و برای مصاحبه شونده ارسال می شد تا مصاحبه شونده گان، داده های به دست آمده توسط پژوهشگر را مورد بازبینی و تأیید قرار دهد. از این روش به عنوان اعتبار یابی مخاطب یاد می شود (Ritchie, and et al, 2013). در این مرحله ۵ متخصص روان شناسی تربیتی و علوم تربیتی مشارکت داشتند که کلیه آنها یافته های این مرحله از اعتبار یابی را مورد تأیید قرار دادند.

۲ پس از طراحی الگوی چیستی، چرایی و چگونگی آموزش تربیت بدنی در مدارس از منظر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، الگوی پیشنهادی به همراه مختصات و ویژگی های آن در اختیار ۷ نفر از متخصصان (متخصصانی که سابقه فعالیت اجرایی یا پژوهشی در حوزه آموزش در دانشگاه فرهنگیان را داشتند، در اولویت قرار داشتند) قرار گرفته و دیدگاه آنها در رابطه با الگو، با عنایت به سؤال های طراحی شده حول محورهای الگو، مورد توجه قرار گرفت. از بین متخصصانی که در اعتبار یابی مشارکت داشتند ۷ نفر از گروه مصاحبه شونده و ۳ نفر

خارج از این گروه بودند. انتخاب متخصصان خارج از گروه مصاحبه‌شونده، در جهت اعمال معیار انتقال‌پذیری یافته‌ها صورت گرفت. در نهایت باتوجه به نظر متخصصان، الگوی پیشنهادی در برخی محورهای تعدیل شده و برای بار دوم در اختیار متخصصان (متخصصانی که نظرات اصلاحی ارائه کرده بودند) قرار گرفته و مورد تأیید آنها واقع شد. به‌طور خلاصه، برای به دست آوردن چشم‌اندازی در زمینه فرایند، مراحل و چگونگی طراحی الگو (الگوی شما تیک) از روش استنتاجی با بهره‌گیری از تجارب پژوهشگران پیشین و در محتوای الگو از روش اسنادی و تحلیل محتوای کیفی استفاده شد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش فوق به بررسی ادراک دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان از چستی، چرایی و چگونگی تربیت‌بدنی در مدارس پرداخته است. این پژوهش با بهره‌گیری از رویکرد پدیدارشناسی و روش روایت پژوهشی انجام شده است. نتایج در دو مضمون اصلی و دوازده مضمون فرعی خلاصه شده‌اند. نتایج پژوهش به این شرح‌اند. مضمون اصلی اول ماهیت میان‌رشته‌ای تربیت‌بدنی است. مضامین فرعی آن شامل: ۱- نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر بدن ۲- نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر رشد فرد (ذهن و شخصیت) ۳- نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر تعامل ذهن و بدن ۴- نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر بدن ۵- نقش و تأثیر اجتماعی تربیت‌بدنی ۶- نقش و تأثیر هنجارین تربیت‌بدنی. مضمون اصلی دوم ماهیت رشته‌ای تربیت‌بدنی است. مضامین فرعی آن شامل: ۱- شأن وجودی تربیت‌بدنی ۲- شأن معرفت‌شناختی تربیت‌بدنی ۳- حرفه‌گرایی در تربیت‌بدنی ۴- کارایی آموزش تربیت‌بدنی ۵- اثربخشی تدریس تربیت‌بدنی ۶- جذب مربیان بهره‌ور و حرفه‌ای هستند.

در تبیین مضامین فوق، بر اساس نتایج این پژوهش می‌توان تربیت‌بدنی را این‌گونه تعریف نمود. رشته‌ای علمی با روابط میان‌رشته‌ای هستی‌شناختی. رشته علمی اشاره دارد به چارچوب‌مندی، داشتن مفاهیم مشخص، قاعده‌مندی و شیوه ارزشیابی خاص خود (Hirst and Peters, 2010, 134) رشته علمی با روابط میان‌رشته‌ای هستی‌شناختی دارای پیامدهایی است از جمله: ۱- هدایت‌گر تدریس و مشخص‌کننده دانش موردنیاز برای ارائه است. ۲- رشته و اقتضات آن هستند که تعیین می‌نمایند چگونه تدریس باید رخ دهد. ۳- ایجاد فرهنگ رشته محوری زمینه پژوهشگری، پویایی و نوگرایی علمی و فناوریانه را به همراه دارد (Starkey et al, 2023). ۴- دانش‌آموزان و ذی‌نفعان نظام آموزشی در گام نخست انتظار دارند که هر درس چارچوب، مفاهیم، قواعد و شیوه تدریس و ارزشیابی خاص خود را داشته باشد. خصایصی که دانش‌آموزان را توانا می‌نمایند تا بتوانند از زمینه‌های متعدد تخصصی بهره‌برده و به خلق و یادگیری‌های جدید دست یابند (Martin, Stefanski, Martin, 2021). اگر دروس نتوانند چنین خصیصه‌ای را برآورده نمایند جایگاه و اهمیت خود را از دست خواهند داد. ۵- تربیت‌بدنی به‌عنوان یک‌لایه منحصر به فرد در هستی هر چند از یک‌سو اقتضات خاص خود را دارد که ضرورت توجه تخصصی به آن را می‌طلبید اما از دیگر سو، دارای تعاملات زیربنایی و روبنایی با سایر سطوح هستی است (Behaskar, 2010). ۲- ضرورت بها دادن به تربیت‌بدنی به‌عنوان رشته‌ای که مکمل سایر دروس است. لذا باید به توجیه مربیان، مدیران، والدین و دانش‌آموزان نسبت به اهمیت تربیت‌بدنی پرداخت (Moradi, Azarkerdar, 2019)؛ (Khavari, Yusofiyani, 2008).

چرایی تربیت‌بدنی در ذیل مضامین فرعی میان‌رشته‌ای قابل تبیین هستند. یعنی نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر بدن، نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر رشد فرد (ذهن و شخصیت)، نقش و تأثیر تربیت‌بدنی بر تعامل ذهن و بدن، نقش و تأثیر آموزشی تربیت‌بدنی، نقش و تأثیر اجتماعی تربیت‌بدنی، نقش و تأثیر هنجارین تربیت‌بدنی. این یافته‌ها همسو با نتایج برخی از پژوهش‌ها در رابطه با کارکرد تربیت‌بدنی در مدارس

هستند. به‌عنوان مثال: پژوهش میر سلیمانی و آرین فرد، مبنی بر کارآمد بودن آموزش تلفیقی که در این روش از طریق ورزش به آموزش معنای اخلاقی، قانون‌مداری، قوانین علمی ریاضی، علوم تجربی، هدیه‌های آسمانی پرداخته می‌شود (Mirsoleymani, Arian, fard, 2019). پژوهش عبدالهی، باقری و فرخی، مبنی بر تأثیرگذاری نظام هنجارین به‌عنوان مثال دین در تعیین اهداف غایی، اهداف واسطه‌ای و اهداف جزئی. اهداف جزئی گام‌هایی است که تربیت‌بدنی در راستای تحقق اهداف غایی و واسطه‌ای برمی‌دارد (Abdulahi, Farkhi, Bagheri, 2001).

چگونگی تربیت‌بدنی در مدارس در ذیل مضامین فرعی رشته محوری قابل تبیین است. مضامین شامل شأن وجودی تربیت‌بدنی، شأن معرفت‌شناختی تربیت‌بدنی، حرفه‌گرایی در تربیت‌بدنی، کارایی آموزش تربیت‌بدنی، اثربخشی تدریس تربیت‌بدنی، جذب مربیان بهره‌ور و حرفه‌ای. شأن وجودی توجه دارد به اقداماتی نظیر اهمیت دادن به جایگاه تربیت‌بدنی در برنامه درسی، توجه به جایگاه تربیت‌بدنی و فعالیت بدنی در تمامی کلاس‌ها. خصایصی که اورندورف نیز در پژوهش خود به آنها پرداخته است (Orendorff, 2023). شأن معرفت‌شناختی توجه دارد به انجام اقداماتی که از یک‌سو تربیت‌بدنی را به‌عنوان رشته‌ای علمی با استانداردها و معیارهای مشخص تحقق بخشد. اقدامی که گرایمز و هایدون نیز در پژوهش خود به آن پرداخته‌اند (Grimes & Heidorn, 2022). از سویی دیگر یافتن زمینه مشترک در مسیر حرکت به سمت فعالیت‌های میان‌رشته‌ای. نیازی که آرویدسن نیز در پژوهش خود به آن پرداخته است (Arvidson, 2014). کارایی توجه دارد به دستیابی به اهداف تربیت‌بدنی به گونه‌ای جذاب علی‌رغم کمبود معلم، کمبود بودجه، کمبود امکانات و محدودیت زمان و مکان. خصایصی سیک در پژوهش خود به آنها پرداخته است (Sick, 2022). اثربخشی توجه دارد به انجام اقداماتی چون داشتن برنامه درسی، روش تدریس و ارزشیابی در راستای دستیابی به اهداف تربیت‌بدنی. اقداماتی که رضوی، شعبانی و سجادی نیز در پژوهش خود به آنها پرداخته‌اند (Razavi, Shabani, Sajjadi, 2010). جذب مربیان بهره‌ور اشاره دارد به استخدام معلمان تربیت‌بدنی که دارای مدرک معتبر و صلاحیت تدریس در این رشته که تحقق‌بخش سلامت عمومی جامعه است. اولویتی که کاردینا و جیمز نیز در پژوهش خود به آن پرداخته‌اند (Cardina & James, 2021). حرفه‌گرایی توجه دارد به اقداماتی نظیر ایجاد فرهنگ مرتبط با تربیت‌بدنی. یعنی تربیت‌بدنی بخشی از زندگی است و مدرسه باید این مهم را در ابعاد نظری، نگرشی و در عمل تحقق بخشد. خصیصه‌ای که واسکئز، گوجر، فلوری نیز در پژوهش خود به آن پرداخته‌اند (Vasquez, Gaudreault & Flory, 2022).

بر اساس تبیین فوق نتایج این پژوهش در رابطه با چرایی و چگونگی تربیت‌بدنی در مدارس بدین شرح‌اند: ۱- آموزش تربیت‌بدنی در مدارس در گرو توجه هم‌زمان به ابعاد رشته‌ای و میان‌رشته‌ای تربیت‌بدنی و اقتضانات هر دو بعد است. ۲- تربیت‌بدنی دارای نتایج چند ساحتی است، لذا تدوین و اجرای آن در برنامه درسی نیز باید تیمی و مشارکتی باشد. ۳- اهمیت و کارکردهای تربیت‌بدنی و لزوم اجرای آن هر چند شأن وجودی - جایگاه هم‌تراز تربیت‌بدنی و سایر دروس - و شأن معرفتی - توجه به استانداردها، هدفمندی، داشتن برنامه و جدیت در اجرا - را به همراه دارد؛ اما باید توجه نمود که فرهنگ‌سازی، ایجاد نگرش و علاقه‌مندی تداوم‌بخش تربیت‌بدنی خارج از ساختار رسمی نظام آموزشی است؛ لذا وجود معلمان متعهد و متخصص و همچنین کارایی و جذابیت از دیگر شروط ضروری تحقق تربیت‌بدنی در مدارس هستند.

بر اساس نتایج فوق، پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی در رابطه با آموزش تربیت‌بدنی در مدارس بدین شرح هستند: ۱- پیشنهادها پژوهشی: الف - بررسی چگونگی شکل‌گیری شأن وجودی و معرفتی تربیت‌بدنی در مدارس و فرصت‌ها، آسیب‌ها و موانع در رابطه با آن.

ب- بررسی چگونگی حرفه گرایی در آموزش تربیت بدنی در مدارس و فرصت‌ها و موانع آن. پیشنهادهای کاربردی بدین شرح‌اند:
 الف- لزوم جذب معلمان دارای مدرک معتبر، متخصص و متعهد. ب- لزوم برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های ضمن خدمت برای معلمان تربیت بدنی و آشنایی با جدیدترین دستاوردها در زمینه علاقه‌مندی دانش‌آموزان به تربیت بدنی، نقش تربیت بدنی در سلامت عمومی، کاربرد تربیت بدنی در سایر دروس. ج- لزوم اختصاص دادن زمان و مکان مناسب برای درس تربیت بدنی. در واقع اختصاص دادن زمان و مکان و امکانات و همچنین جذب معلمان متخصص این پیام ضمنی را به همراه دارد که تربیت بدنی و پرداختن به بدن و سلامتی آن‌هم شأن سایر دروس و ساحات است.

Reference

- Abdulahi M, Farkhi A, Bagheri K. (2001). Goals, function, Principles and Methods of Physical Education in Islamic education. *Harakat*, 77(875), 101-110. [in Persian]
- Aghaei A, A, Bahrololoum, H, Andam R. (2020). Designing and Explaining the Talent Management Process Model of Physical Education Teachers. *Sport Management Studies*, 12, (59), 177-206 [in Persian]
- Akbari P, Goharrostami H, Benar N. (2022). Designing the model of quality management for physical education and sports system in schools. *Sport Management Journal*, 13(4), 1295-1320. [in Persian]
- Arvidson, P. S. (2014). Interdisciplinary Common Ground: Techniques and Attentional Processes. *Issues in interdisciplinary studies*, 32(1), 170-196.
- Bhaskar, R. (2010). Inter disciplinary and Climate Change Transforming knowledge and practice for our global future. *by Routledge*.
- Bhaskar, R & Danermark, B. (2006). Metatheory, Interdisciplinary and Disability Research: A Critical Realist Approach. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 8 (12), 278-297.
- Borgena. J and et al. (2020). Problems created by the (un)clear boundaries between physical education and physical activity health initiatives in schools, *Sport, education and society*, 26(3), 2-15.
- Brian D, and et all. (2019). State Physical Education Policy Changes From 2001 to 2016. *Journal of School Health*, 89(6), 485-493.
- Cardina, C, James, A. (2021). Significance of High-Quality Physical Education Teachers. *Physical Educator*, 78 (5), 503-520.
- Dauenhauer, Band et al. (2019). State Physical Education Policy Changes from 2001 to 2016. *Journal of School Health*, 89 (6), 485-493.
- Ghanbari hadi and et al. (2018). Pathology of Physical Education and School Sports by Applying Three Dimensional Model. *Journal of Research on Educational Sport*, 6(15), 139-160. [in Persian]
- Ghorbani S, and et al. (2020). The Effect of Physical Education in Schools on the Motivation and Physical Activity Behavior of Adolescents: An Examination of the Trans-Contextual Model. *Journal of Research on Educational Sport*, 8(21), 179-196. [in Persian].
- Grimes, K. Heidorn, B. (2022). Standards-Based Teaching in Elementary Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 93 (1), 51-54.

Hirst,P,H,Peters,R,S. (2010).The logic of education.translated by Farhade Karimi.Elmi farhangi.Tehran.Iran

Khavari,L, Yusofiyān J. (2008)A Study of the Condition of Physical Education Lessons in Guidance Schools and High Schools of Yazd Province,Journal of Research on Sport Sciences,5 (1), 87-100 .[in Persian].

Khosravizadeh E. Saneh.A Haghdadi A. (2012). Study of the Status of Physical Education Curriculum in High Schools of Markazi Province. *Journal of Curriculum Studies*,6 (23),162-183. [in Persian]

Kim-Wai, S and et al. (2021).The Influence of a Customized Continuing Professional Development Programme on Physical Education Teachers' Perceived Physical Literacy and Efficacy Beliefs. *Prospects: Quarterly Review of Comparative Education*, 50 (1-2),87-106.

Kumar S, Awadhesh, K, Beighle, A. (2022). Physical Education Teachers as Leaders of Comprehensive School Physical Activity Programs: A "S.M.A.R.T." Approach. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*,93 (9),33-38.

Lux, K and et al. (2021). Advocating for Physical Education through Visibility and Relationship Building. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 92 (5),14-17.

Ma, Y and et al. (2020). Meta-Analysis of the Effects of Exercise Programs in Improving the Balance Ability of Children with Intellectual Disabilities. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 45 (2),144-154.

Martin, N, Stefanski, J, Martin, L. (2021). Addressing Disciplinary Literacy: An Examination of Teachers' Instruction in First Grade. *Mid-Western Educational Researcher*, 33(2),85-110.

Mirsoleymani, M, Arian fard E. (2019). An integrated physical education training method based on Olympism. *Journal of Education Studies*,4 (15), 64-79. [in Persian]

Mohamdbegy,M and et al. (2020).Identifying indicators of development of sports education in Iranian schools.*Journal of School administration*, 2 (8), 279-300. [in Persian]

Moradi, J, Azarkerdar, Z. (2019).Investigating Motivational and Preventive Factors Influencing Schools Physical Education teaching. *Journal of Research in Educational Science*, 13(46), 73-93. [in Persian]

Nestern Borujeni, E, Nestern Borujeni,I, Henry, H. (2016).An Identification of Problems of Physical Education Course in Isfahan Schools and A comparison of the Viewpoints of Physical Education Managers, Experts and Teachers in Isfahan Schools.*New Trends in Sport Management*, 4(14),83-94[in Persian]

Nurgaliyeva Y. E.and etal. (2022).Using physical education lessons to develop the autonomy of primary school children. *Cypriot Journal of Educational Science*, 17(2), 601-614.

Orendorff, K, L, Egan, C, A. (2023). Using Your State Organization to Advocate for Expanded Physical Education Opportunities. *Strategies: A Journal for Physical and Sport Educators*, 36 (1),40-42.

Olu Oyinlade.A, Zachary J. Christo and David W. Finch.(2020). Thoroughness in Explanation of Substructure-Superstructure Relations in Introductory Sociology Textbooks,*Teaching Sociology*, 48(4), 313-326.

Pausé, Cat(2019). (Can We) Get Together? Fat Kids and Physical Education. *Health Education Journal*, 78 (6),662-669.

Ramzaninejad, R, Hamtinejad M, A, Maleki, Gholamreza. (2003). study the management problems of physical education classes from the teachers' point of view. *Olympic quarterly*,15(24), 54-41[in Persian]

Razavi,S, M,R, Shabani, B, A, Sajjad,S, A. (2010). Analysis of influencing factors in the quality of middle school physical education lessons from the point of view of sports teachers. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 7(14), 15-113. [in Persian]

Ritchie, J and et al. (2013). *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. London: Sage.

Saeed,A, Mehdizadeh Aghdam, S. (2015). Qualitative Research Method of Phenomenology, *International Conference on Management and Accounting*, Tehran. [in Persian]

Scott Joseph John (2019) Movement-Versus Sporting-Based Physical Education in Elementary Schools: Does Either Ensure Quality? *Mimbar Sekolah Dasar*, Vol. 6(2), 267-276

Sick, T. (2022). The Role of Exercise Intensity in Physical Education for Improving Body Composition. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 93 (8), 50-57.

Starkey, L and et al. (2023). Each Discipline Is Different: Teacher Capabilities for Future-Focused Digitally Infused Undergraduate Programmes. *Educational Technology Research and Development*, 71(1),117-136.

Svendsen, J, T, Svendsen, A, M. (2021). Not for Free! An Analysis of Two Digital Tools Recommended as Learning Resources for Physical Education in Upper Secondary Schools in Denmark. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65 (2),331-344.

Taslimi, Z, Babooee, H. (2018). Coordinated and Focused Evaluation of Physical Education in Schools: A Qualitative Study. *Journal of Research on Educational Sport*, 6(14), 45-66 .[in Persian].

Tedman.G.(2010). Base, Superstructure, Aesthetic Level: further notes on a theory, *Journal of Marxism and Interdisciplinary Inquiry*,4 (1),23-28

Vasquez, M, Gaudreault, K,Flory, S. (2022).Strategies to Support and Deliver Culturally Relevant Physical Education.*Strategies: A Journal for Physical and Sport Educators*, 35 (5), 3-7.